

Samen werken aan
de Hoeksche Waard
van morgen

Verkiezingsprogramma van de

BINNENMAAS
CROMSTRIJEN
KORENDIJK
OUD-BEIJERLAND
STRIJEN

3 maart 2010

Inhoudsopgave	Pagina
1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
3. Structuurvisie Hoeksche Waard	5
4. Volkshuisvesting	8
5. Werkgelegenheid en economie	11
6. Wet maatschappelijke ondersteuning	14
7. Duurzame energie	17
8. Verkeer en Vervoer	19
9. Leefbare dorpen	20
10. Onderwijs	22
11. Natuur en Milieu	23
12. Jongerenbeleid	26
13. Sport en Recreatie	27
14. Veiligheid	28
15. Financieel regiem	29
16. Lokaal programma per gemeente	
Binnenmaas	30
Cromstrijen	32
Korendijk	34
Oud Beijerland	36
Strijen	39

1. Voorwoord

Voor het eerst in de geschiedenis van de Hoeksche Waard is er sprake van één afdeling van de PvdA op dit grootste Zuid-Hollandse eiland. De afdelingen van de vijf gemeenten zijn gefuseerd omdat zij samen sterker zijn dan alleen. Er is een verkiezingsprogramma gemaakt dat recht doet aan de regionale onderwerpen én aan voor elke gemeente specifieke zaken.

Uitgangspunt is dat de PvdA over belangrijke onderwerpen in de vijf gemeenteraden met één stem spreekt en daardoor aan politieke kracht wint. Er staat veel op het spel de komende raadsperiode, zowel regionaal als in de diverse gemeenten. Het rijk biedt met de vermindering van de uitkeringen uit het Gemeentefonds waarschijnlijk de grootste uitdaging.

Verder staan bijvoorbeeld de uitvoering van de Structuurvisie – waarin de ruimtelijke toekomst van de Hoeksche Waard is beschreven – de inrichting van het regionale bedrijventerrein, het goed uitvoeren van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en een verstandig volkshuisvestingsbeleid hoog op de politieke agenda.

Belangrijk is ook de manier waarop de regionale samenwerking gestalte krijgt. De PvdA heeft zich energiek gekeerd tegen een gemeenschappelijke regeling die feitelijk een gemeentelijke herindeling zou betekenen. Zo'n verkapte herindeling is in strijd met het politieke en bestuurlijke fatsoen dat de PvdA als uitgangspunt hanteert. Samenwerken doe je vrijwillig en niet met het mes op de keel. Wat de PvdA betreft gebeurt dat door per onderwerp de krachten te bundelen, waardoor de organisatie die de samenwerking regelt klein blijft en de lijnen kort.

De afdeling van de PvdA in de Hoeksche Waard bundelt veel krachten en talenten. Er is daarom alle reden om erop te vertrouwen dat de PvdA op 3 maart 2010 een goed verkiezingsresultaat boekt en daarna een sterke inbreng zal hebben in de vijf gemeenteraden en in de regio. Daadkracht en visie zijn wat het bestuur betreft de trefwoorden.

Het is ook in de Hoeksche Waard van groot belang dat de PvdA mee aan het roer staat omdat onze partij hecht aan een zorgzame samenleving waarin de politiek een scherp oog heeft voor de zwakkeren, voor het voorzieningenniveau en voor de mogelijkheid voor iedereen om mee te doen in de samenleving. De streek en haar bevolking verdienen het steuntje in de rug dat de PvdA bereid is te geven. Wij willen samen werken aan de Hoeksche Waard van morgen. In de prachtige, welvarende dorpen waar wij wonen horen tevreden mensen te wonen, die zich veilig voelen, die de nuance zoeken, de rede hanteren en ongevoelig zijn voor degenen die onrust preken, frustratie voeden, boosheid en ontevredenheid stimuleren, en hardvochtig vreemdelingenhaat zaaien.

Guus van Huygevoort,
voorzitter

2. Inleiding

Gezien de talrijke regionale onderwerpen in de Hoeksche Waard is het van groot belang dat de vijf afdelingen van de PvdA de krachten hebben gebundeld. In de interfractie, de samenwerking tussen de vijf fracties op het eiland, komen de grensoverschrijdende zaken intensief aan de orde. De politieke boodschap van de PvdA krijgt meer kracht doordat die gezamenlijk wordt geformuleerd en met één stem naar buiten wordt gebracht.

De dynamiek in nationaal landschap Hoeksche Waard – vijf gemeenten met ruim 85.000 inwoners – is groot. Het is lastig om in zo'n fraai en open gebied met grote landschappelijke kwaliteiten het evenwicht te bewaren tussen de

gewenste natuurlijke ontwikkeling en de onvermijdelijk telkens weer de kop op stekende aspiraties om extra te groeien (woningen en bedrijven). Een goede intergemeentelijke samenwerking vormt de basis voor bestuurlijke harmonie en voor de ambitie om de Hoeksche Waard verstandig te beheren, gericht op een natuurlijke ontwikkeling die de veerkracht van het gebied niet te boven gaat.

Nationaal landschap Hoeksche Waard is dynamisch en vitaal, zowel economisch als landschappelijk. De druk van de omgeving (provincie Zuid-Holland en Rotterdam) is groot, maar wie tot in lengte van jaren prettig wil wonen, werken en recreëren in de Hoeksche Waard stemt op de PvdA op 3 maart 2010. Het is deze partij die op de cruciale onderwerpen samenwerking, ruimtelijke inrichting, volkshuisvesting, bedrijvigheid en Wmo een open, transparante en doelmatige visie heeft.

Zowel regionaal als plaatselijk zullen de gemeenteraadsleden zich dienstbaar en klantgericht opstellen, niet alleen in de raadzaal maar ook op straat in contacten met de burgers. De PvdA is zich als geen andere politieke partij bewust van het belang van een sterk maatschappelijk middenveld, van een netwerksamenleving waarin alle kennis en kunde worden ingezet voor het ontwikkelen van verstandig beleid. Een beleid dat het algemeen belang nastreeft dat altijd boven het persoonlijke belang uitgaat.

Steeds duidelijker springt in het oog dat de Hoeksche Waard een sociaalgeografische eenheid is die gebaat is bij een manier van besturen die oog heeft voor de schaal en de veerkracht van heel het gebied, en voor de wensen en noden van de dorpen en buurtschappen die vitaal en leefbaar moeten blijven.

Het maatschappelijke netwerk van de PvdA - het gevoelige oor voor geluiden uit de samenleving en de dwarsverbindingen met provinciale en landelijke politici - maakt de partij sterk en slagvaardig. Er is dikwijls sprake van een kennisvoorsprong en van de mogelijkheid om besluitvorming op 'hogere' niveaus te beïnvloeden.

3. Structuurvisie Hoeksche Waard

Hoewel de provincie Zuid-Holland de reservering voor een bovenregionaal bedrijventerrein handhaaft in haar Structuurvisie (de ontwikkelingsplannen voor het eiland) is de verwachting dat de Hoeksche Waard gevrijwaard blijft van grootschalige havengerelateerde bedrijvigheid vanuit Rotterdam. Daarmee wordt druk op de inrichting van het nationaal landschap weggenomen en kan de Hoeksche Waard ongeremd uitvoering geven aan zijn eigen Structuurvisie, waarin de plannen zijn verwoord voor de inrichting en versterking van het nationaal landschap.

De PvdA heeft zich sinds 2004, toen de Nota Ruimte werd vastgesteld door de Tweede Kamer (die de Hoeksche Waard heeft toegevoegd aan de lijst met nationale landschappen), beijverd voor het uitgangspunt 'behoud door ontwikkeling'. Mede dankzij de PvdA werd de bovenregionale dreiging afgewend. Van de landelijke partijen heeft alleen de PvdA zich op alle niveaus verzet en een helder standpunt ingenomen.

Een kwetsbaar gebied als de Hoeksche Waard, een internationaal uitzonderlijk bedijkingslandschap, verdient bescherming door politici die zich verantwoordelijk voelen voor de bijzondere dynamiek ervan.

Uiteindelijk ligt er nu een ruimtelijk plan, waarin vooral dankzij de PvdA sprake is van een integrale benadering.

Niet eerder was het nationaal landschap in dergelijke stukken het centrale uitgangspunt. Dat dit nu wel het geval is, is winst. Wel plaatst de PvdA kanttekeningen bij de buitensporige individuele gemeentelijke verlangens op het gebied van woningbouw en de aanleg van bedrijventerreinen. Naar de smaak van de PvdA ademt de ruggengraat van de Structuurvisie, het ruimtelijk plan, nog teveel de sfeer van een bundeling van gemeentelijke belangen in plaats van een

gezamenlijke visie op de ruimtelijke inrichting van de Hoeksche Waard. Om die reden spreekt de PvdA zich in alle gemeenteraden uit tegen het te ruime contourenbeleid voor de woningbouw. Uitgangspunt is het migratiesaldo nul – bouwen en ontwikkelen voor de eigen bevolking (3250 woningen).

Als de grenzen ruimer worden getrokken dan 100 procent van dit saldo, mogen die contouren niet gelden als de grens waarbinnen van inbreiding wordt gesproken. De ruimere marge mag niet worden volgebouwd, maar moet een geleidelijke overgang naar het landschap mogelijk maken. Het kan zijn dat bij bepaalde kernen moeilijkheden ontstaan als gevolg van het migratiesaldo nul en strakke grenzen, maar dan is het zaak dat de streek gezamenlijk oplossingen bedenkt in de vorm van plannen die zich onderscheiden door kwaliteit en bijdragen aan versterking van het nationaal landschap. Het gaat bij de versterking van het nationaal landschap Hoeksche Waard om een visie op het geheel, die ontwikkelingen mogelijk maakt. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen, waarbij lokale wensen en verlangens de regionale ambitie in de weg lijken te staan.

Een dergelijke versnippering is een bedreiging voor het nationaal landschap in plaats van een versterking. Ook de nadruk in het ruimtelijk plan op de ontwikkeling van nieuwe natuur heeft een schaduwzijde omdat die ten koste gaat van de landbouw. De agrarische sector is drager van het nationaal landschap, maar daarvoor is in het ruimtelijk plan te weinig oog. De PvdA beijvert zich voor

het mogelijk maken van grootschalige landbouw, die bijdraagt aan de rust en de openheid van het gebied.

Het nationaal landschap Hoeksche Waard is een amalgaam van dijken, polders, kreken, akkers, lintbebouwing, dorpen en een ecologische structuur, dat rust, ruimte en openheid garandeert. Nog altijd wordt er naar de mening van de PvdA in onvoldoende mate gezamenlijk (politiek en maatschappelijk middenveld) aan de versterking van het nationaal landschap gewerkt,

mede doordat de provincie Zuid-Holland het lelijk laat afweten.

De PvdA is ervoor dat juist op dit terrein de ambtelijke en bestuurlijke denkkracht slagvaardig wordt gekoppeld aan de inbreng van het maatschappelijk middenveld, omdat het nationaal landschap uitgangspunt is van talrijke beleidsonderdelen, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, natuur en milieu.

De PvdA onderstreept het belang van een Regiofonds. Wat de PvdA betreft valt de bodem weg onder de Structuurvisie als geen goede afspraken worden gemaakt over de manier waarop dit fonds wordt gevuld. Voor de PvdA is het onacceptabel dat rode ontwikkelingen buiten het Regiofonds worden gelaten. Elke ontwikkeling in de Hoeksche Waard – de inrichting van bedrijventerreinen en de uitvoering van bouwplannen – moet bijdragen aan het Regiofonds. Zonder zo'n fonds is de Structuurvisie kansloos en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma onhaalbaar.

4. Volkshuisvesting

Jammer genoeg gaat de Hoeksche Waard uit van een verdeling van het aantal te bouwen woningen naar rato van het aantal inwoners, hoewel de regionale Woonvisie aanleiding had moeten zijn voor een bredere benadering. Positief vindt de PvdA het dat de Woonvisie uitgaat van het belang van de kwaliteit van plannen, zoals ouderenhuisvesting in kernen in de buurt van voldoende voorzieningen.

Al is helaas onvoldoende uitgewerkt **wat** de Hoeksche Waard **waar** zou moeten bouwen vanuit een regionale visie op de volkshuisvesting. Het risico bestaat dat de individuele gemeenten weer allemaal hun eigen plannen maken en de regionale samenhang uit het oog verliezen. Te gemakkelijk wordt geaccepteerd dat jongeren wegtrekken uit de streek en te gemakkelijk wordt alleen gekeken naar de vergrijzing.

Er is geen concrete taakstelling geformuleerd. De PvdA vindt dat de Hoeksche Waard jongeren moet vasthouden en daarmee de vergrijzing tegengaan. De wachttijden zijn te lang en er ligt onvoldoende nadruk op het bouwen van goedkope

huurwoningen. De sociale woningbouw (nu 30 procent van het totaal van de nieuwbouw) moet omhoog. Bovendien moet een deel van het bestaande woningbestand zodanig worden aangepast dat als mensen minder mobiel of gehandicapt raken ze gewoon in de woning kunnen blijven wonen. Het is verstandig

om 100 procent te bouwen voor doelgroepen, zoals jongeren en ouderen.

Voor de PvdA is een van de belangrijkste punten dat er in de Hoeksche Waard de komende jaren veel meer betaalbare huur- en koopwoningen komen voor (startende) jongeren. Gemeenten en vooral ook de woningstichtingen in de Hoeksche Waard, die op het punt staan te fuseren, moeten daartoe onder meer huizen aanwijzen in het huidige woningbezit. Uit de regionale woonvisie blijkt dat er elk jaar grote groepen jongeren uit het gebied vertrekken die eigenlijk voor dit gebied behouden moeten blijven om de vergrijzing tegen te gaan. Dat kan grote gevolgen hebben voor de vitaliteit en de leefbaarheid van de streek.

Huisvesting voor jongeren moet een speerpunt zijn voor alle gemeenten in de Hoeksche Waard vindt de PvdA. De wachttijd voor jongeren bedraagt gemiddeld twee jaar, met uitschieters naar langere perioden. Dat is onacceptabel.

Tevens moet in de woningbouw het accent moet worden verlegd van de duurder woningen (zowel koop als huur) zoals die de afgelopen jaren werden gebouwd, naar betaalbaarheid. De prioriteit ligt bij de behoefte van de huidige inwoners van het gebied, waartoe ook de ouderen behoren. Ook is blijvende aandacht nodig voor het bouwen voor ouderen (woon/zorgvoorzieningen). Al gebeurt dat in de Hoeksche Waard op een redelijk niveau.

De samenhang van de Woonvisie met de Regionale Agenda Samenleving (RAS) mag van de PvdA sterker worden. Er is op het terrein van de volkshuisvesting nog te weinig sprake van een integrale benadering. De gevolgen van de demografische ontwikkelingen (verdunding, krimp door de ontgroening – het vertrek van jongeren – en vergrijzing) klinken onvoldoende door in de visie.

Regionaal beleid zal gemakkelijker worden met de komst van de nieuwe Woonstichting Hoeksche Waard Wonen, die kan helpen bij :

- het vasthouden van de jongeren;
- het verminderen van de wachttijden;
- het herstructureren van het bestaande woningbestand;
- het bouwen van goedkope huur- en starterswoningen.

De PvdA voorspelt problemen die ontstaan als gevolg van het voorgestane contourenbeleid. In het ontwerp ruimtelijk plan worden die contouren op 130 procent getrokken. De provincie zal dit niet accepteren en op de meeste plaatsen terugbrengen naar 100 procent, met als gevolg dat op enkele plaatsen in de Hoeksche Waard niet kan worden gebouwd, omdat inbreiden niet meer mogelijk is en

uitbreiden niet mag. Aan (de invulling van) die ruimere contouren, die dus niet mogen, wordt in het ruimtelijk plan een hoger aantal woningen gekoppeld (4685), hoewel het totaal niet hoger mag zijn dan migratiesaldo nul (3250 woningen). Het volkshuisvestingsbeleid zal de komende jaren last ondervinden van het feit dat tot 2020 de contingenten zijn verdeeld. Uitvoering van de Woonvisie is daardoor moeilijk. De PvdA is voor een beperking tot migratiesaldo nul en kan alleen onder strikte voorwaarden instemmen met contouren die op 130 procent worden gelegd.

5. Werkgelegenheid en economie

Doordat de diverse gemeenten elk hun eigen ding dreigen te doen bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen, dreigt het regionale bedrijventerrein in de noordrand in de versukkeling te raken. Het is bij de huidige stand van zaken met betrekking tot de lokale wensen en verlangens onmogelijk om verder te ontwikkelen dan tot 20 hectare.

De PvdA pleit ervoor dat bij de kernen uitsluitend lokaal wordt ontwikkeld en dat het Ontwikkelingsbedrijf Hoeksche Waard (OBHW) ook die activiteiten coördineert. Als de regie centraal wordt gevoerd, kan onderlinge concurrentie en leegstand worden tegengegaan. De PvdA geeft prioriteit aan het opknappen van oude terreinen in plaats van het aanleggen van nieuwe.

Gezien het verlies van enkele duizenden banen de afgelopen tijd is het van het grootste belang om de werkgelegenheid te stimuleren. Prioriteit heeft het aantrekken van bedrijven met een laag risicoprofiel. Bijkomende beleidsdoelen zijn om te vernieuwen en te verduurzamen. De Hoeksche Waard moet voorzichtig zijn met het herbestemmen van bestaande bedrijventerreinen en zorgen dat voldoende plaats beschikbaar is voor bedrijven. Het regionale bedrijventerrein is van essentieel belang.

Als elders in de Hoeksche Waard wordt afgezien van vormen van regionalisering, zoals in Zuid-Beijerland waar Korendijk de gemeentelijke bedrijvigheid wil centraliseren, worden de kansen op succes aan de noordrand vergroot. Bovendien kan druk op de hectaren aan de Boonsweg helpen bij de uitvoering van het uitgiftebeleid dat is gericht op Hoeksche Waardse bedrijven. De PvdA blijft gekant tegen de provinciale reservering van 120 hectare netto bovenregionaal bedrijventerrein in de noordrand.

Er moet zorgvuldig worden gekeken naar de ontwikkeling van het regionale terrein aan de Boonsweg in de noordrand. Vooral moet een afweging worden gemaakt tussen dit terrein en de in verhouding grote voorraad bedrijventerreinen in de diverse gemeenten. Er is inmiddels sprake van lege kavels aan de Boonsweg en in de Mijlpolder ('s-Gravendeel). Ook de

herstructurering van het terrein van de Suikerfabriek in Puttershoek, circa 120 hectare, legt druk op dit dossier. Het is mogelijk verstandig om de ontwikkeling te beperken tot 20 hectare.

De PvdA is realistisch en constateert dat het verlies aan banen de leefbaarheid bedreigt. Om die reden pleit zij voor werkgelegenheidsprojecten (die moeten beginnen in de loop van 2010) door gemeenten en regionale organisaties. Dat moeten projecten zijn voor mensen die dreigen langdurig in de bijstand te belanden. Het werk moet van verschillend niveau zijn.

De belangrijkste kosten van dergelijke projecten kunnen worden gedekt door de bijstandsuitkeringen. Belangrijk doel is om mensen fit te houden voor de arbeidsmarkt.

Juist nu is het belangrijk om achterstallig onderhoud aan te pakken en te werken aan verbetering van de luchtkwaliteit in bijvoorbeeld scholen en andere openbare gebouwen zoals buurt- en dorpshuizen die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van de kernen. Gemeenten investeren daardoor tevens in werkgelegenheid.

De PvdA wil waar mogelijk de vestiging van arbeidsintensieve bedrijven, die (ook) werkgelegenheid bieden aan mensen met een lager opleidingsniveau, stimuleren. Ook wil de PvdA het gebruiken van de woning als eigen bedrijfsruimte stimuleren, zolang dit geen parkeer- of andere overlast voor de omgeving oplevert en voldoet aan alle wettelijke eisen.

De PvdA is in principe tegen de aanleg van de A4 Zuid, maar beseft dat het aanleggen ervan een zaak kan zijn van nationaal belang. Mocht onverhoopt tot aanleg van deze rijksweg worden besloten dan wil de Hoeksche Waard deze weg niet horen, zien of ruiken. Er moet per se geen afslag komen bij Oud-Beijerland. De druk op het gebied is al groot genoeg.

Daar kan niet ook nog eens de hernieuwde dreiging bij van de ontwikkeling van de zogenoemde puntzak – de oksel van de A29 en de A4 Zuid waar de provincie aan het begin van deze eeuw een groot bedrijventerrein had gedacht. Een dergelijke

ontwikkeling zou het open landschap in ernstige mate aantasten en het karakter van de Hoeksche Waard vernietigen.

Ook waar het de bedrijvigheid betreft pleit de PvdA voor een ontwikkeling die natuurlijk is en is gebaseerd op de veerkracht van het gebied. De voorkeur gaat uit naar hoogwaardige, vernieuwende en duurzame bedrijvigheid op Hoeksche Waardse schaal. De streek moet worden beschermd tegen bedrijven die de unieke kenmerken ervan bedreigen. Het stimuleren van de economie kan ook door het vervroegen van de uitvoering van infrastructurele werken en bouwactiviteiten.

Het is voor de vitaliteit van een gebied belangrijk dat er kan worden gewerkt omdat betaald werk mensen economisch zelfstandig maakt. Werk zorgt bovendien voor persoonlijke ontwikkeling en biedt contact met anderen. Zonder een sterke en dynamische economie is het niet mogelijk het nationaal landschap Hoeksche Waard succesvol in te richten. De PvdA pleit voor bedrijvigheid met toekomstperspectief en met binding met de leefomgeving. Bedrijven die aan die eis voldoen, ondersteunen geregeld plaatselijke maatschappelijke activiteiten en stimuleren het 'wij-gevoel' en de trots in de regio.

De PvdA vindt dat strenge regels op het gebied van de ruimtelijke ordening en strikte handhaving van de milieuwetgeving noodzakelijk zijn, maar

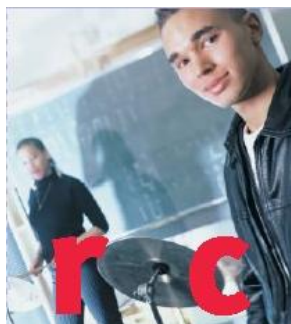
pleit verder voor maatwerk in de regelgeving zodat het mogelijk wordt om buiten bestaande kaders te denken en te werken en vernieuwing mogelijk te maken. Regels mogen niet doen verstarren, zij moeten sturen en voorwaarden scheppen.

Het vestigen van een bedrijf op één van de bestaande lokale of het nog te realiseren regionaal bedrijventerrein mag niet uitlopen op een papieren rompslomp, maar moet eenvoudig en via één centraal loket geregeld kunnen worden. Vestigingsregels dienen daarom niet onnodig ingewikkeld te zijn. Het regionale bedrijventerrein in de Hoeksche Waard (en de daarbij behorende infrastructuur) is goed voor de werkgelegenheid. Nieuwe bedrijventerreinen in de Hoeksche Waard moeten uitstekend per openbaar vervoer bereikbaar zijn.

De PvdA vindt dat om de economische weerbaarheid te vergroten en te versterken er op lokaal niveau en zo mogelijk op Hoeksche Waards niveau maatregelen nodig zijn. Hierbij geldt dat economische activiteiten het nationaal landschap niet mogen aantasten. De PvdA is daarom voorstander van het stimuleren van vestiging van bedrijven die het milieu en de veiligheid hoog in het vaandel hebben staan. Datzelfde geldt voor activiteiten van ondernemers die zich richten op het toerisme. Het laatste heeft als neveneffect dat extra inkomsten en werkgelegenheid oplevert op lokaal en regionaal niveau. Bestaande bedrijven zullen moeten voldoen aan strenge milieu eisen en vervuilende bedrijven moeten worden geweerd. Met werkgevers moeten afspraken worden gemaakt over het aanbieden en invullen van stage- en werkervaringsplaatsen.

Samenwerking tussen bedrijven, zorginstellingen en onderwijs is van groot belang. Hiermee kunnen verschillende vliegen in één klap worden geslagen. Vergrijzing, wegtrekkende jeugd en demografische druk op de arbeidsmarkt zullen er de komende jaren toe leiden dat er veel meer vraag is naar zorg dan aanbod. Door jongeren stageplekken en leerwerkplaatsen te bieden in bedrijven en instellingen die zorg aanbieden, dragen we bij aan het op peil houden van het arbeidsaanbod in de zorg.

Jongeren die hier willen blijven wonen en werken, bieden we een goede kans op opleiding en werk. In overleg met onderwijs en bedrijfsleven willen we niet alleen in de zorg, maar ook op andere vakgebieden meer leerwerkplaatsen in de Hoeksche Waard scheppen. We stimuleren de vestiging van een dependance van MBO en HBO beroepsopleidingen. Die opleidingen zijn er niet alleen voor jongeren. Zij bieden ook werknemers de mogelijkheid zich bij te scholen, waardoor hun positie op de arbeidsmarkt sterker wordt. De PvdA is een voorstander van maatschappelijke stages. Leerlingen en studenten versterken daar niet alleen hun eigen kennis en ervaring mee, maar dragen ook actief bij aan een sterke maatschappij. Zowel in zorg- en welzijnsinstellingen, bij verenigingen als bij bedrijven zijn hiervoor voldoende en goede stageplaatsen nodig. Wij willen de samenwerking tussen onderwijs, instellingen en bedrijven ook op dit vlak stimuleren.

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Sinds 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning van kracht die is gericht op maximale burgerdeelname. De PvdA zal het budget voor de Wmo ook de komende jaren oormerken op de begroting. De partij zet zich in voor een rechtvaardige en sociale samenleving, is zich daarbij zeer bewust van het nut en de noodzaak van vrijwilligers en gaat uit van een vraaggerichte aanpak in plaats van een aanbodgerichte.

Te vaak wordt een beroep gedaan op de regels, zonder daarbij te beseffen dat die regels er voor de mensen zijn en de mensen niet voor de regels. Het vergt een mentaliteitsverandering om participatie te optimaliseren. In principe moet alles kunnen wat de burgers helpt bij hun functioneren in de samenleving. Uiteraard beseft de PvdA dat de middelen niet onuitputtelijk zijn, maar in het belang van de leefbaarheid moeten die wel zo ruim mogelijk ter beschikking worden gesteld. Het is voor de PvdA vooralsnog onbespreekbaar om te bezuinigen op de Wmo.

Naar de mening van de PvdA moeten de gemeenten in de Hoeksche Waard juist investeren in hun burgers, hen actief betrekken bij het beleid en degenen die hulp nodig hebben bijstaan. Voor de PvdA is kwaliteit een kernwoord bij de uitvoering van de Wmo. Deze wet moet de keten van de eerste lijn, het welzijnswerk tot en met de verpleeghuiszorg regisseren; dagopvang en thuiszorg moeten een soepele overgang naar intramurale zorg garanderen als die echt nodig is.

Bij het aanbesteden moet Hoeksche Waard breed te werk worden gegaan, maar in de uitvoering moeten de gemeenten hun eigen beleid voeren. Per slot van rekening moet lokaal verantwoordelijkheid worden afgelegd. Het spreekt voor zich dat de PvdA ijvert voor haar uitgangspunten bij het formuleren van beleid op dit terrein, waar de gemeenten grote bevoegdheden hebben en dus een grote verantwoordelijkheid. Belangrijkste uitgangspunt is dat niet uitsluitend wordt gekeken naar de prijs (zoals bij de huishoudelijke hulp), maar vooral ook naar de kwaliteit. De PvdA is voor minder privatisering in de zorgsector.

Voorbeelden van zaken waar de PvdA zich voor beijvert zijn:

- *Het stimuleren van een duurzame economie en meer werkgelegenheid.*

Dat is één van de thema's die mensen bezighouden. Het is niet zo dat gemeenten met betrekking tot dit onderwerp veel mogelijkheden hebben, maar enkele dingen zijn wel degelijk mogelijk, zoals het stimuleren dat bedrijven gebruik maken van loonkostensubsidies ten behoeve van mensen die ver van de arbeidsmarkt afstaan, het creëren van participatiebanen, het maken van afspraken met bedrijven bij het verlenen van vergunningen over het in dienst nemen van werkzoekenden et cetera.

De gemeenten zouden zich in hun beleid ook moeten richten op het stimuleren van duurzame groei van het bedrijfsleven, waarbij aandacht wordt besteed aan sociale, milieu en economische aspecten, zoals verwacht mag worden in een Nationaal Landschap

- *Het investeren in scholing en talent.*

Ook gemeenten moeten bijdragen aan de kenniseconomie die Nederland graag wil zijn. De PvdA wil helpen bij het voorkomen dat jongeren zonder diploma hun school verlaten en investeren in het duurzaam verbeteren van de arbeidskansen van werklozen. Het is van groot belang dat gemeenten zich inspanssen tegen voortijdige schooluitval. De PvdA wil dat de gemeente een regisserende rol vervult bij de contacten met het bedrijfsleven en ervoor zorgen dat er meer stageplekken komen. Werkzoekenden kunnen met hulp van de gemeente kansen krijgen om hun kwalificaties te verbeteren. Voor de gemeente ligt er een taak om ervoor te zorgen dat de kosten nooit een belemmering zijn om activiteiten te ontplooiën die het duurzaam aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt bevorderen.

- *Maatschappelijke ondersteuning is een verantwoordelijkheid van de gemeente.*

De Wmo geeft gemeenten nieuwe taken op het gebied van de ondersteuning van vrijwilligers, mantelzorgers en medewerkers in de huishoudelijke verzorging. Dat maakt de gemeente verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning die erop zijn gericht dat mensen zelfstandig kunnen blijven wonen en deel kunnen blijven nemen aan de samenleving. Er moet één loket zijn waar mensen met al hun vragen terecht kunnen.

De informatie die wordt verstrekt en de regelgeving op dit terrein dienen zo duidelijk mogelijk te zijn. Het is voor de PvdA van het grootste belang dat de voorzieningen beschikbaar blijven voor de mensen die deze het hardst nodig hebben. Een laag inkomen mag geen belemmering zijn om er gebruik van te maken. Gebruikers van de voorzieningen worden door de PvdA actief betrokken bij de vormgeving en de uitvoering van het beleid. Dit kan door een volwaardige vorm van beleidsbeïnvloeding en participatie door cliënten.

- *De PvdA vindt dat iedereen moet kunnen rondkomen.*

De gemeenten moeten hun eventuele financiële moeilijkheden niet afwentelen op mensen met de laagste inkomens. De PvdA bekijkt niet op uitkeringen en gaat ruimhartig om met de uitvoering van de bijzondere bijstand. De bijstand is bedoeld voor mensen die geen enkele andere vorm van inkomen hebben en is een belangrijke pijler van de sociale zekerheid. De gemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk.

Controleren met als doel misbruik te voorkomen moet zorgvuldig en met respect gebeuren. Fouten bij de handhaving mogen mensen niet in moeilijkheden brengen. De PvdA in de Hoeksche Waard vindt dat de gemeenten mensen niet mogen afschrikken en wil voorkomen dat zij op straat of in een grijs circuit terechtkomen. Regionale samenwerking op dit terrein mag van de PvdA niet ten koste gaan van de eigen verantwoordelijkheid en de democratische controle door de gemeenteraden.

- *De PvdA berust er niet in dat mensen onnodig inactief blijven.*

De PvdA wil er alles aan doen om mensen aan het werk te helpen in plaats van aan een uitkering. Werk verschaft niet alleen inkomen, maar ook zelfrespect en betrokkenheid bij de samenleving. Wij willen extra aandacht besteden aan het vrijwilligerswerk, waarvoor een coördinatiepunt moet worden ingericht.

De PvdA werkt de komende jaren ook aan een minimabeleid in de Hoeksche Waard.

Mensen met een beperking en senioren moeten volwaardig in de samenleving kunnen participeren. Dit voorkomt vereenzaming. De overheid doet een toenemend beroep op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van ouderen en mensen met een lichamelijke, psychische of geestelijke beperking. De PvdA wil dat zij zo lang als mogelijk in hun eigen sociale omgeving kunnen blijven wonen en zal alle maatregelen bevorderen die daartoe bijdragen. In het kader van de Wmo zal de PvdA de nadruk leggen op preventieve activiteiten die de zelfredzaamheid van de burger vergroten. Ondersteuning van het vrijwilligerswerk en de organisaties die zich daarmee bezig houden heeft een hoge prioriteit.

7. Duurzame energie

Het is volgens de PvdA in de Hoeksche Waard mogelijk dat het eiland in de nabije toekomst zelf voorziet in zijn energiebehoefte. Daartoe moeten alle vormen van duurzame energieopwekking (zoals windturbines, zonnepanelen en centrales die werken op biogas) de ruimte krijgen.

De PvdA wil dat de Hoeksche Waard op dit terrein een hogere ambitie krijgt. De partij ziet volledige energieneutraliteit en in samenhang daarmee de thematische invulling van het regionale bedrijventerrein als een verstandige economische invulling van het nationaal landschap Hoeksche Waard.

Er is overleg geweest met een energiebedrijf dat onder meer moet uitrekenen wat het financiële voordeel is dat de inwoners van volledige verduurzaming van de energievoorziening zullen hebben. Het advies van de PvdA is om samen met een energiebedrijf een concreet plan te ontwikkelen voor de productie van groene stroom. De Hoeksche Waard moet vervolgens locaties beschikbaar stellen voor energie opwekkers zoals windturbines.

De PvdA is duidelijk over de samenhang in de bedrijvigheid. In de structuurvisie wordt het regionale bedrijventerrein omschreven als icoonproject voor een duurzaam bedrijventerrein in een nationaal landschap. Voorkomen moet worden dat dit regionale bedrijventerrein op deze wijze concurreert met de bestaande lokale bedrijventerreinen. Die moeten naar de mening van de PvdA aansluiten bij de duurzaamheidsdoelstelling.

De PvdA wil de ambities voor duurzame energie en duurzame werkgelegenheid verwezenlijken in samenhang met het Ruimtelijk Plan. Daarmee laat de Hoeksche Waard zien werk te maken van een thematische economische (en landschappelijke) invulling van het nationaal landschap. Provincie en Rijk zouden via stimuleringsregelingen de Hoeksche Waard, samen met anderen zoals Eneco, in staat moeten stellen voldoende snelheid te maken bij de uitvoering van deze plannen. De Hoeksche Waard kan daarbij een voorbeeld zijn voor anderen.

Om heel de Hoekse Waard op eigen energie te laten draaien is 540 Megawatt stroomvoorziening nodig; dit zouden bijvoorbeeld 180 windmolens van 3 Megawatt kunnen zijn, maar ook andere vormen van alternatieve energie. De 540 Megawatt is niet maximaal nodig maar het is de benodigde capaciteit, waarbij rekening is gehouden met onderhoud en stilstand door storingen et cetera.

Energieopwekking door vergistingsinstallaties (via organische reststoffen) is ook een mogelijkheid. Het per jaar verwerken van 100.000 ton kan circa 4 Megawatt stroomvoorziening op leveren. Deze productie is dan genoeg voor circa 8000 huishoudens, ofwel circa 18000 inwoners. Als dit biogas wordt

opgewerkt tot aardgas ontstaan circa 10 miljoen kubieke meter aardgasequivalenten.

Het inzetten van zonnecollectoren is eveneens een mogelijkheid. Het in eigen beheer exploiteren van een energiecentrale die als brandstof huishoudelijk afval heeft, zou ook een nader te onderzoeken bijdrage kunnen zijn. Er zijn tal van mogelijkheden die het onderzoeken waard zijn. De Hoeksche Waard kan een aantal

vliegen in één klap slaan: geen gebruik van aardgas, verwerken van GFT-afval en het verwerken van huishoudelijk afval.

8. Verkeer en vervoer

Op tal van plaatsen in de Hoeksche Waard ontstaat extra druk op de infrastructuur als gevolg van diverse ontwikkelingen, zowel plaatselijk als regionaal. Vooral op de provinciale weg N217, tussen 's-Gravendeel en Nieuw-Beijerland, dreigen geregeld infarcten. De PvdA pleit ervoor om de functie van

die weg onder de loop te nemen en op diverse plaatsen de kruispunten ingrijpend te verbeteren.

Belangrijk is de aanleg van een parallelweg tussen 's-Gravendeel en Maasdam, met daarnaast een vrij liggend fietspad. Het langzame verkeer van tegenwoordig is zo langzaam niet meer en de tractoren en

landbouwmachines die gebruikmaken van parallelwegen zijn massief en brengen grote risico's met zich mee in combinatie met fietsers en bromfietzers.

De toenemende verkeersdruk maakt ook op andere plaatsen aanpassingen nodig. Zoals bij de kruispunten Polderweg en Blaakseweg en het kruispunt ter hoogte van het recreatieoord in Mijnsheerenland. Het is verstandig om nog eens te kijken naar de opvattingen over doelgebruik en het selecteren van gebruikers. De N217 is een belangrijke doorgangsweg en voorkomen moet worden dat deze zich ontwikkelt tot alternatief voor het sluipverkeer tussen de A29 en de A16. Daarom is de PvdA tegen verdubbeling van de N217 die daarmee een verkapte snelweg zou worden.

Ook de A29 is nauwelijks meer op zijn taak berekend. Dat komt vooral door de gebrekkige verwerking van verkeer bij het Vaanplein. De komst van de A4 Zuid kan druk wegnemen van de A15, maar brengt het risico met zich mee dat er stagnatie ontstaat bij de Haringvlietbrug. Eigenlijk kan zo'n weg alleen worden aangelegd als de brug bij Numansdorp wordt verbreed (met een tweede brug?). De Hoeksche Waard is gebaat bij verruiming van de capaciteit op de A29, zowel aan de kant van de Heinenoordtunnel als aan die van de Haringvlietbrug.

Ook de Kiltunnel, een andere toegangspoort tot de Hoeksche Waard, vormt geregeld een flessenhals. De oplossing daarvoor ligt aan de Dordtse kant bij een verbetering van de ontsluiting naar de A16. Doordat de verkeersafwikkeling op de rijkswegen te wensen overlaat ontstaat de indruk dat

de N217 niet op zijn taak berekend is. Die indruk zal worden versterkt als het regionale bedrijventerrein in de noordrand verder wordt ontwikkeld, omdat dit onvermijdelijk de druk zal vergroten.

Het bedrijventerrein heeft een adequate en veilige ontsluiting die de omgeving zo min mogelijk belast. Zo'n ontsluiting is te realiseren door zo noordelijk mogelijk een weg aan te leggen vanuit het bedrijventerrein in de richting van de A29 en die dan zuidwaarts een oprit te geven op deze snelweg, zowel in noordelijke als in zuidelijke richting. Dit vergt ongetwijfeld aanpassingen bij de kruising met de N489 (bij het busstation). De PvdA acht meer dan één ontsluiting in de richting van de N217/A29 niet nodig.

Tevens verdient het aandacht om te zoeken naar alternatieven over water (Oude Maas en Dordtse Kil), zowel voor goederen als voor personen (denk aan de waterbus waarvoor mogelijkheden zijn in 's-Gravendeel en Puttershoek). De PvdA wil een extra impuls geven aan openbaar vervoer in het landelijk gebied en dat voor sommige doelgroepen zelfs gratis maken. Ook beijvert de PvdA zich

voor vervoer op maat.

Een veilig en toegankelijk transferium op de plaats van het huidige busstation in Heinenoord is een belangrijke voorziening waarvoor de PvdA zich sterk maakt. Bij zo'n transferium, voorwaarde voor een goed openbaar vervoer in de Hoeksche Waard, horen voorzieningen zoals een ruim parkeerterrein en horeca. Meer gebruik van het openbaar vervoer ontlast de A29 en is goed voor het milieu.

Dit geldt ook voor het fietsen dat moet worden gestimuleerd. Het is niet alleen goed voor het milieu, maar vermindert de verkeersoverlast in de kernen en draagt bij aan de beleving van het nationaal landschap Hoeksche Waard. Goede fietsverbindingen zijn daarbij onontbeerlijk.

9. Leefbare dorpen

De Hoeksche Waard telt vele tientallen kernen (dorpen en buurtschappen) waar de leefbaarheid wordt bepaald door het verenigingsleven, sportvoorzieningen en onderwijsmogelijkheden. Een basisschool is van groot belang voor de vitaliteit van kernen.

De PvdA beijvert zich voor een ruime openstelling en een goede bereikbaarheid van voorzieningen. Voorzieningen moeten zoveel mogelijk op dorpsniveau in stand blijven, zoals een kleinschalige middenstand.

Een bloeiend verenigingsleven op het gebied van sport, recreatie, cultuur, zorgondersteuning en overig vrijwilligerswerk bepaalt de sfeer in de kernen en vormt de ruggengraat van de plaatselijke samenlevingen. Naar de mening van de PvdA moet de gemeente het verenigingsleven ruimhartig faciliteren. De PvdA vindt het belangrijk om vrijwilligersorganisaties zoals sportclubs zo min mogelijk te confronteren met regels en administratieve verplichtingen.

Om tijdig te kunnen ingrijpen is het nodig om het voorzieningenniveau en de ontwikkelingen daarin permanent in de gaten te houden. Voor de PvdA staat buiten kijf dat sociale samenhang in de kernen de leefbaarheid vergroot.

Voor kinderen van gezinnen op het niveau van het sociaal minimum moet de gemeenten bevorderen dat er de contributies zo laag mogelijk zijn. Gemeenten moeten verenigingen daarvoor compenseren door middelen beschikbaar te stellen. In algemene zin moeten de gemeenten het niveau van voorzieningen voortdurend in de gaten houden en bevorderen.

10. Onderwijs

Een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid is dat in elk dorp onderwijs wordt geboden; eenduidig en in heel de Hoeksche Waard op eenzelfde, hoog niveau. Voorschoolse opvang met aandacht voor taalontwikkeling, sociale vaardigheden en spel vindt de PvdA noodzakelijk, ook al omdat kinderen voor hun zevende jaar het meest taalgevoelig zijn. Professionalisering van peuterspeelzalen is belangrijk en stimuleert het streven naar een uniform kwaliteitsniveau. Een goede kinderopvang is noodzakelijk. De gemeente moet zich sterk maken voor goede voorzieningen voor de kinderopvang, die bij voorkeur is gekoppeld aan scholen en ruime openingstijden heeft. De toegankelijkheid en de kwaliteit ervan moeten zijn gewaarborgd.

Om op een adequate manier te reageren op ontwikkelingen zoals de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en harmonisatie peuterspeelzalen is het van belang dat de peuterspeelzaalorganisaties in de Hoeksche Waard hun krachten bundelen. De PvdA wil deze samenwerking (fusie) stimuleren om het bestaansrecht van het peuterspeelzaalwerk in de Hoeksche Waard zeker te stellen. De kleine organisatie hebben in hun huidige omvang onvoldoende specialistische kennis in huis om te reageren op de zaken die op hen afkomen. De PvdA ziet vooral in de uitvoering van de VVE een taak voor de peuterspeelzalen, zeker ook omdat hiervan gebruik wordt gemaakt van de doelgroep waarvan niet beide ouders werken (die hierdoor geen recht heeft op tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang). Ook wil de PvdA het gebruik van VVE methodieken in de kinderopvang stimuleren met het oog op taalontwikkeling en de ontwikkeling van sociale vaardigheden.

Scholen voor het basisonderwijs hebben niet alleen een pedagogische functie, maar vervullen ook een belangrijke sociale functie. Het zijn ontmoetingsplaatsen voor inwoners. De PvdA wil het bestaande netwerk van basisscholen, openbare en bijzondere, handhaven. In elk dorp moet in ieder geval één basisschool blijven, waarbij de PvdA de voorkeur geeft aan een openbare school. Het karakter van het openbaar onderwijs is dat het toegankelijk is voor iedereen, ongeacht geloofs- en/of levensovertuiging. Het is tevens gericht op wederzijds begrip en respect tussen alle mensen. Openbare scholen hebben de wettelijke plicht aandacht te besteden aan de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving, met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.

De PvdA vindt dat er in de Hoeksche Waard voldoende en goede scholingsmogelijkheden moeten zijn en blijven. Die bieden jongeren een toekomstperspectief en mogelijkheden om ambities te verwezenlijken. Oud-Beijerland vervult daarin een belangrijke functie. De PvdA zal er alles aan doen om het brede onderwijsaanbod in Oud-Beijerland en de Hoeksche Waard te behouden en waar mogelijk te versterken. Vanuit het onderwijs, van VMBO (beroepsonderwijs) tot VWO (Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs), draagt men zorg voor een adequate aansluiting op het bedrijfsleven en hogere opleidingen. Wij willen MBO- en HBO opleidingen van buiten de Hoeksche Waard stimuleren hier dependances te vestigen, in samenwerking met het bedrijfsleven en zorginstellingen. Ook volwasseneneducatie en het opleiden en trainen van vrijwilligers en mantelzorgers verdienen volgens de PvdA de nodige aandacht.

De PvdA vindt dat voortijdig schoolverlaten te allen tijde moet worden voorkomen. Preventief optreden samen met een lik op stuk beleid voorkomt voortijdig schoolverlaten. Dankzij het gevoerde beleid (leerplichtambtenaar) heeft bijvoorbeeld Oud-Beijerland een relatief laag spijbelpercentage. De PvdA vindt continuering van dit beleid belangrijk. Het streven is om geen leerling zonder diploma van school te laten gaan. Als een leerling niet aanwezig is neemt de school nog dezelfde dag contact op met de ouders. Bij hardnekkig spijbelen zorgen scholen en gemeenten dat op basis van de leerplichtwet proces-verbaal tegen de ouders wordt opgemaakt. De ervaring van ouderen kan worden benut als zij een rol krijgen als begeleider of coach van jongeren in bedrijven en/of op scholen.

De PvdA vindt dat schoolgebouwen blijvend moeten voldoen aan de eisen van een moderne maatschappij. Adequaat onderhoud van de schoolgebouwen is daarom een eerste vereiste, waarbij tegelijkertijd aandacht wordt besteed aan de multifunctionaliteit die een schoolgebouw kan vervullen activiteiten, zoals naschoolse opvang, huiswerkbegeleiding, culturele activiteiten, verenigingsactiviteiten, vormingsactiviteiten, et cetera. Bij nieuw te bouwen scholen en bij grootschalig onderhoud wordt met de beoogde multifunctionaliteit

Schoolbesturen en maatschappelijke partijen worden bij de verdere ontwikkeling betrokken.

rekening gehouden.

Die multifunctionaliteit van een schoolgebouw komt niet alleen tot uitdrukking in ontwerp en bouw, maar vooral in de activiteiten die daar buiten schooltijd, ten behoeve van de wijk, worden ontplooid. De PvdA stimuleert de verdere ontwikkeling van deze 'brede schoolactiviteiten' en wil geld vrijmaken voor professionele begeleiding hiervan.

11. Natuur en Milieu

Niemand zal ontkennen dat natuur en milieu belangrijk zijn. De groene en ruimtelijke kwaliteit van het Nationaal Landschap Hoeksche Waard heeft een brede maatschappelijke waardering. De kwaliteiten zijn legio: weids uitzicht, grote biodiversiteit, rust, stilte, duisternis, prachtige kreken, ons omstromende rivieren en zeearmen, uiteenlopende en rijke flora en fauna. De Hoeksche Waard heeft grote ecologische waarden die bepalend zijn voor de kwaliteit van de leefomgeving en bijdragen aan de regionale identiteit.

De belevingswaarde van het nationaal landschap Hoeksche Waard is groot en leidt tot meer sociale contacten en talrijke speelmogelijkheden. De gezondheidswaarde is groot wegens de ruime mogelijkheden voor wandelen en fietsen en daarmee voor de verwerking van stress – de toeristische en recreatieve mogelijkheden moeten nog wel worden versterkt, denk aan (lange afstand) wandelen, kanoën en andere vormen van recreatie, soms dwars door de velden heen. En de economische waarde is groot doordat er een uitstekend vestigingsklimaat heerst; er zijn talrijke mogelijkheden voor recreatie en toerisme.

De ecologische waarde is de afgelopen jaren enorm toegenomen door ontwikkeling en verbetering van kreken en zal nog meer toenemen door de toenemende biodiversiteit en de komst van planten en dieren. Denk hierbij aan de spraakmakende projecten 'Argusvlinder' en het 'Vlietproject'. En denk hierbij ook aan het feit dat de Hoeksche Waard een landelijk pilotproject is voor de biodiversiteit.

Investeren in de kwaliteiten van het nationaal landschap Hoeksche Waard betekent naar de mening van de PvdA investeren in maatschappelijk rendement en daarmee in een duurzame ontwikkeling op basis van een balans tussen sociaal-culturele, ecologische en economische waarden. De PvdA heeft ambitie voor de inrichting van het nationaal landschap en een heldere visie op de manier waarop dit moet gebeuren.

De PvdA staat achter het concept van de Ecologische Hoofdstructuur - robuuste natuur die aaneengesloten is, soms als grotere eenheid, soms als verbinding – en zet zich in voor de inrichting ervan voor 2018. Dat betekent niet alleen een versnelling maar ook extra inzet op meer hoogwaardige natuur.

Het nationaal landschap Hoeksche Waard heeft unieke landschapskwaliteiten die zijn gebaat bij een visie op het behoud en ontwikkeling ervan. Continuïteit is cruciaal. Elke ontwikkeling in dit gebied moet de identiteit versterken. Economische ontwikkelingen staan hierin dan niet centraal, maar versterken de bijzondere karakteristieken van het landschap.

12. Jongerenbeleid

Met de meeste jongeren gaat het goed. Jongeren die problemen hebben, worden echter niet altijd optimaal geholpen. De nadruk moet meer komen te liggen op 'doen' in plaats van 'overleg'. De gemeente kan hierbij een belangrijke stimulerende rol spelen en de jongeren hierbij betrekken. De PvdA zal aandacht besteden aan 'brede' scholen, waarin het basisonderwijs zal samenwerken met peuterspeelzalen, jongerenorganisaties, kinderopvangorganisaties, jeugdhulpverlening, sportverenigingen, culturele instellingen en bibliotheken.

Het jeugd- en jongerenwerk moet zowel ambulante als locatiegebonden worden georganiseerd, waarbij in heel de Hoeksche Waard op eenzelfde kwaliteitsniveau wordt gewerkt.

Bibliotheken vervullen een belangrijke culturele en maatschappelijke functie en kunnen, regionaal georganiseerd, een laagdrempelige ontmoetingsplaats in de dorpen worden. Sport en cultuur vormen een essentieel onderdeel van de leefbare samenleving. Daarom dienen sport en cultuur toegankelijk te zijn voor iedereen. Voor de PvdA is het belangrijk dat de jeugd kan opgroeien in een groene omgeving, het gewaardeerde nationaal landschap Hoeksche Waard.

Tevens is het belangrijk om jongeren te betrekken bij de gemeentepolitiek. Dit zou kunnen in de vorm van een jongerenraad. Door geld beschikbaar te stellen voor het interessantste initiatief dat vanuit de jongeren wordt voorgelegd, en waarover de jongerenraad een besluit neemt, betreft de politiek hen er serieus bij. Bovendien kan een jongerenraad een kweekvijver zijn voor potentiële gemeenteraadsleden.

De politieke partijen zouden gezamenlijk een theoretische leergang moeten overwegen en belangstellende jongeren laten meedraaien in de fracties en de gemeenteraad (denk aan de steunfracties). Die moet daarvoor over de nodige faciliteiten kunnen beschikken. Voor een goed functionerende lokale democratie is dit belangrijk.

13. Sport en recreatie

De PvdA onderkent het grote belang van goed functionerende sportaccommodaties en voldoende mogelijkheden voor recreatie, ook vanuit het oogpunt van de volksgezondheid en het tegengaan van kleine criminaliteit zoals het aanrichten van vernielingen en onveiligheid op straat. Betaalbaarheid, ook voor de smalste beurs, is een belangrijk punt van zorg. De accommodaties dienen van een goede kwaliteit te zijn. Goed en tijdig onderhoud is van belang.

Kortom, voor de PvdA zijn betaalbare mogelijkheden voor sport en recreatie, met voldoende sportvelden, sporthallen en zwembaden – ten minste op het huidige niveau – belangrijk voor een goed functionerende

samenleving in de diverse kernen.

Van de verenigingen verwacht de PvdA dat zij oog hebben voor mensen die de contributie moeilijk, of niet, kunnen betalen. Iedereen moet mee kunnen doen, zodat niemand zich buitengesloten voelt en geen sociaal isolement optreedt. De PvdA hecht aan een daarop afgestemd subsidieniveau van de gemeenten.

14. Veiligheid

Plaatselijk heeft onveiligheid vooral betrekking op sociale onveiligheid die de leefbaarheid aantast. De overheid moet strakker handhaven en afdwingen dat burgers wetten beter naleven. Handhaving moet de hoogste prioriteit hebben. De oplossing ligt niet in het verminderen van voorzieningen als handhaving moeilijk is.

De PvdA wil een bijdrage leveren aan het voorkomen van criminaliteit door preventieve maatregelen te stimuleren. Effectieve bestrijding van wangedrag en vandalisme is noodzakelijk. De politie moet meer herkenbaar zijn. Het is wenselijk dat de politie telefonisch goed bereikbaar is en snel reageert. Er is immers niet in elke kern een politiepost aanwezig.

De PvdA wil werken aan ongestoord woongenot in leefbare buurten. Dit kan beginnen met het bestrijden van overlast en verloedering. De PvdA ondersteunt burgerinitiatieven op dit terrein en is er voor om een meldpunt in te stellen voor inwoners. Voorbeeld is de buurtpreventie in Zoomwijk in Oud-Beijerland, een samenwerkingsverband tussen bewoners, gemeente en politie. Gemeenten moeten samen met de woningbouwstichting in de Hoeksche Waard inzetten op veilige en leefbare wijken en buurten.

15. Financieel regiem

De komende raadsperiode zullen de gemeentefinanciën overall onder druk staan als gevolg van de financieel/economische recessie, met als gevolg een lagere uitkering uit het Gemeentefonds. Voor de gemeenten in de Hoeksche Waard betekent dit dat het uitgavenpatroon moeten worden bijgesteld en dat de inkomsten, waar mogelijk, moeten worden verhoogd.

Voor het beperken van de uitgaven ziet de PvdA mogelijkheden in het scherper inkopen van producten, het minder uitbesteden en het minder inhuren van (ambtelijke) diensten. Daar waar een gemeente commercieel actief is, moet de mogelijkheid worden gezien of het mogelijk is meer inkomsten te genereren.

De PvdA zal zeer terug houdend zijn met het verhogen van de gemeentelijke belastingdruk en dit indien mogelijk beperken tot het inflatieniveau. De PvdA zal zeker niet bezuinigen op die zaken die de zwaksten in de samenleving zouden treffen, zoals mensen die gebruik maken van de Wmo en de bijzondere bijstand. Het financiële beleid moet er op zijn gericht om te komen tot sluitende meerjarenbegrotingen.

Verkiezingsprogramma

Partij van de Arbeid

Gemeente

Binnenmaas

De Partij van de Arbeid in Binnenmaas heeft zes speerpunten voor de komende vier jaar. Een meer uitgewerkt programma vindt u in het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid Hoeksche Waard.

Betrokken en verantwoordelijke inwoners

De Partij van de Arbeid vindt dat de gemeente moet bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen, maar vindt ook dat de gemeente dit niet alleen kan. Betrokken inwoners maken de dorpen. Iedereen is nodig om de zes kernen van Binnenmaas sterker en socialer te maken. Dat betekent concreet ook dat wij willen dat de overheid strenger en meer consequent optreedt tegen ongewenst gedrag, dat de gemeente hulp biedt aan wie dat echt nodig heeft.

Sociale uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

De WMO moet ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen in de samenleving en geeft gemeenten veel vrijheid om dat mogelijk te maken. De Partij van de Arbeid vindt het belangrijk dat iedereen in Binnenmaas zichzelf zo goed mogelijk kan redden en zoveel mogelijk de regie moet houden over zijn eigen leven. Dat betekent dat mensen die het op eigen kracht niet redden, dienen te worden geholpen door de gemeente. Voor de Partij van de Arbeid is bezuinigen op de WMO absoluut onbespreekbaar.

Een (openbare) basisschool in elke kern is noodzakelijk

Scholen voor basisonderwijs vervullen in de dorpen ook een belangrijke sociale functie. In elk dorp moet in ieder geval één (openbare) basisschool blijven. De openbare school aan de Blaaksedijk moet blijven omdat die de belangrijkste sociale ontmoetingsplaats is in de buurtschap. Ook voor Maasdam en Puttershoek geldt dat de PvdA pleit voor het behoud van de zelfstandige scholen. Als hier een school moet worden vervangen, dan moet worden onderzocht hoe een combinatie van functies kan worden gemaakt op één plek.

Sporthal in Mijnsheerenland is onontbeerlijk

Ten behoeve van Mijnsheerenland en Westmaas dient een gelijkwaardige sportaccommodatie te worden gerealiseerd ter vervanging van sporthal De Groene Olifant. Gelet op de staat waarin De Groene Olifant verkeerd moet de vervanging zo spoedig mogelijk worden gerealiseerd. Daarbij streeft de PvdA ernaar de sportvoorziening te integreren in het nieuw te bouwen complex in Mijnsheerenland, waarin onder andere de scholen De Boomgaard en De Molenwiek zullen worden ondergebracht.

Culturele voorzieningen voor jongeren richten op Westmaas

Westmaas en Mijnsheerenland zijn te klein om in beide dorpen een culturele voorziening voor jongeren in stand te houden. De functie van de Vijf Schelpen, jongerensociëteit Question en de bibliotheek dient te worden versterkt, op een manier die uitstraalt naar Westmaas.

Wat Puttershoek en Maasdam missen is een centrum waar de jeugd tussen 12 en 18 gebruik van kan maken. Nu 'zwerven' zij op straat, worden teveel vernielingen aangericht en is er geen mogelijkheid voor vertier overdag en de avonden.

De vele mogelijkheden van de suikerfabriek in Puttershoek

Het terrein van de voormalige suikerfabriek in Puttershoek biedt naar de mening van de PvdA veel mogelijkheden. Binnendijs, in het gebied dat wordt omsloten door de Gerrit de Vos laan, de Nassaulaan, De Rustenburgstraat en het Weverseinde, is ruimte voor woningbouw. Dit is de plek waar het dorp, om het zo maar eens te zeggen, kan worden afgehecht. Buitendijs ligt een industrieterrein voor natte bedrijvigheid (en dat moet het van de provincie blijven, zoals blijkt uit het Actieprogramma Ruimte voor Economie) waar kleinschalige bedrijvigheid mogelijk, het liefst in een lagere milieucategorie dan nu mogelijk is. Op de grond bergingsvelden en de waterzuivering achter de Rustenburgstraat is een combinatie mogelijk van wonen, recreëren, groen en werken.

Verkiezingsprogramma Partij van de Arbeid

Gemeente Cromstrijen

De Partij van de Arbeid in Cromstrijen heeft zes speerpunten voor de komende vier jaar. Een meer uitgewerkt programma vindt u in het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid Hoeksche Waard.

Verstandig en levensloop bestendig bouwen

Senioren woningen en levensloop bestendige woningen horen midden in de kernen te worden gebouwd. De PvdA vindt het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Winkelvoorzieningen, openbaar vervoer, maar doktersposten en bibliotheken moeten daarom goed en eenvoudig bereikbaar zijn voor deze doelgroep. De PvdA streeft naar een voortvarende aanpak van het Havenkwartier in Numansdorp, waarbij het uitgangspunt een evenwichtige samenstelling van het woningaanbod is.

Rondweg om Klaaswaal zal leefbaarheid vergroten

Klaaswaal heeft te maken met een grote verkeersdruk zowel op de Molendijk als op de Oud-Cromstrijensedijk. Het drukke verkeer leidt tot gevaarlijke situaties en tot een aantasting van het woongenot van de mensen die op de dijken wonen. Een rondweg om de kern zal tot een aanzienlijke verbetering leiden van het leefklimaat. De PvdA zal hiertoe in de komende periode initiatieven nemen.

Basisvoorzieningen houden de kernen leefbaar

De leefbaarheid van de kernen Klaaswaal en Numansdorp kan alleen in stand worden gehouden door een goed aanbod van basisvoorzieningen, zoals winkelvoorzieningen en een bibliotheek die voldoende vaak geopend is. Ook vindt de PvdA goed en toegankelijk jongerenwerk en sociaal cultureel werk belangrijk. De PvdA wil dat in de komende raadsperiode wordt begonnen met ondergrondse afvalverzameling. Onderhoud van groenvoorzieningen en bestrating moet op een hoger niveau worden gebracht.

Ontwikkeling van de zuidrand ligt op koers

De PvdA ondersteunt de koers die is ingezet voor de ontwikkeling van de Zuidrand. De natuurlijke ontwikkelingen in de Oosterse Bekade Gorzen zijn belangrijk. Voor de PvdA staat vast dat heel zuidrand toegankelijk moet blijven voor de inwoners van Cromstrijen. De openbaarheid van het gebied staat voorop. Dit geldt nadrukkelijk ook voor de nieuw te ontwikkelen projecten in de Molenpolder en de Torensteepolder.

Prioriteit voor ouderenwerk en effectiviteit voor jongerenwerk

De PvdA wil het ouderenwerk een grotere prioriteit geven. Het ouderenwerk zal faciliterend moeten zijn voor de doelgroep. De aandachtsvelden mogen zich niet allen beperken tot een aanbod van recreatieve voorzieningen, maar ook zal aandacht moeten worden besteed aan de vereenzaming van ouderen. De PvdA is blij dat weer een jongerenwerker is aangesteld. De effectiviteit van het jongerenwerk kan omhoog door het instellen van een breed samengestelde begeleidingscommissie, waarin maatschappelijk werk, onderwijs, verslavingszorg, politie en gemeente zijn vertegenwoordigd.

Goede sportvoorzieningen zijn onontbeerlijk

Voor elke kern is het van belang dat er goede voorzieningen zijn voor sportbeoefening, zowel recreatief als in competitieverband. Sportzaal De Bongerd dient daarom te worden opgeknapt en aangepast aan de eisen van deze tijd. Ook zal de Bongerd een recreatieve functie moeten vervullen voor de ouderen uit Klaaswaal. De PvdA vindt dat de contributie van sportverenigingen voor iedereen betaalbaar moet blijven. Iedereen moet mee kunnen doen.

Verkiezingsprogramma

Partij van de Arbeid

Gemeente

Korendijk

De Partij van de Arbeid in Korendijk heeft vijf speerpunten voor de komende vier jaar. Een meer uitgewerkt programma vindt u in het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid Hoeksche Waard.

Betrokken en verantwoordelijke inwoners

De Partij van de Arbeid vindt dat de gemeente moet bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen, maar vindt ook dat de gemeente dit niet alleen kan. Betrokken inwoners maken de dorpen. Wij verwachten dat iedere Korendijker meehelpt om de gemeente sterker en socialer te maken. Dat betekent concreet dat wij willen dat de overheid strenger en meer consequent optreedt tegen ongewenst gedrag, dat de gemeente hulp biedt aan wie dat echt nodig heeft en dat het gemeentebestuur is gericht op het behoud van waardevol landschap en op het sparen van het milieu.

Betaalbaar wonen voor iedereen

Jongeren kunnen moeilijk betaalbare woonruimte vinden in Korendijk. Daardoor trekken jongeren weg en vergrijsst Korendijk nog meer. De Partij van de Arbeid wil meer huizen voor jongeren. De Hoeksche Waardse woningstichting moet meer huurhuizen voor hen reserveren en moet via Koopgarant meer jongeren de mogelijkheid bieden om een huis te kopen.

Aandacht voor de openbare ruimte

Losliggende stoeptegels, overhangende bomen en struiken, geparkeerde auto's voor invalidenopgangen, honden- en paardenpoep, afval op straat, kapotte straatverlichting: veel mensen ergeren zich aan dit soort overlast. Korendijk moet die ergernis wegnemen door zelf de boel op orde te hebben en door inwoners aan te spreken op de overtreding van regels. Lost dat niets op, dan vindt de Partij van de Arbeid dat de gemeente de ergernis snel moet wegnemen op kosten van de overlastgever. Gemeente en politie moeten handhavend optreden.

Versterking van het verenigingsleven

De Korendijkse kernen blijven levendig door de activiteiten van allerlei verenigingen. De gemeente moet daaraan bijdragen door gericht subsidies te verstrekken aan verenigingen die de levendigheid versterken. Al het werk dat de vele vrijwilligers verzetten, wordt door de Partij van de Arbeid zeer gewaardeerd. De gemeente moet zo veel mogelijk voorwaarden scheppen om al die vrijwilligers zo goed mogelijk te laten functioneren.

Sociale uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

De WMO moet ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen in de samenleving en geeft gemeenten veel vrijheid om dat mogelijk te maken. De Partij van de Arbeid vindt het belangrijk dat iedere Korendijker zichzelf zo goed mogelijk kan redden. Dat betekent dat mensen die het op eigen kracht niet redden, dienen te worden geholpen door de gemeente. Voor de Partij van de Arbeid is bezuinigen op de WMO absoluut onbespreekbaar.

Verkiezingsprogramma

Partij van de Arbeid

Gemeente

Oud-Beijerland

De Partij van de Arbeid in Oud-Beijerland heeft acht speerpunten voor de komende vier jaar. Een meer uitgewerkt programma vindt u in het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid Hoeksche Waard.

De PvdA in Oud-Beijerland streeft “Goed leven in Oud-Beijerland” na. Dat moet worden bereikt via de realisatie van het regionale programma, en via de volgende aanvullende lokale speerpunten:

Werkgelegenheid is basis voor persoonlijke ontwikkeling en welvaart

Andere vormen van werken worden steeds belangrijker. In woonwijken wordt het makkelijker een bedrijf aan huis te vestigen. Voorwaarde daarbij is wel dat er geen overlast voor de omgeving ontstaat.

Uitkering? Work First! Jongeren onder de 27 die zich voor een uitkering melden, krijgen die niet. Wel gegarandeerd een werkplek bij een door de RSD gecontracteerde werkplaats. Vanuit die situatie krijgen ze alle ruimte om te solliciteren en door te stromen naar een reguliere baan of opleiding. Oók wanneer de gemeente de komende jaren moet bezuinigen, wil de PvdA zich sterk maken voor de realisatie hiervan.

Onderwijs biedt perspectief voor de toekomst

De relatie tussen onderwijs en bedrijfsleven moet worden versterkt. Zo kunnen opleidingen beter aansluiten bij de behoeften uit het bedrijfsleven, en kan jongeren betere toegang tot stages, leerwerkplekken en uiteindelijk een baan worden gegeven.

De PvdA stimuleert opleidingsmogelijkheden op MBO en HBO-niveau in Oud-Beijerland en elders in de Hoeksche Waard.

Het brede onderwijsaanbod (waaronder brede scholen) moet worden behouden en versterkt.

Goede zorg voor wie het nodig heeft

We willen een toekomstig tekort aan werknemers in de zorg voorkomen door de relatie onderwijs-zorg te versterken. Meer stageplaatsen, leerwerkplekken en activiteiten om de aantrekkelijkheid van de zorg als beroep te vergroten.

De PvdA wil mantelzorgers in de volle breedte ondersteunen.

De PvdA wil “wonen bij je kinderen” mogelijk maken via vergunningen om zorgwoningen op eigen erf te plaatsen ten behoeve van familie, en via flexibeler bestemmingsplannen.

Zorgvoorzieningen liggen zo dicht mogelijk bij de mensen. Waar dit niet kan is uitstekend vervoer beschikbaar.

Wie de jeugd heeft....

Kinderopvang, peuterspeelzalen en professioneel jeugd- en jongerenwerk zijn een basisvoorziening in Oud-Beijerland.

We stimuleren de ontwikkeling van brede school-activiteiten in elke wijk.

Via “sportstrippenkaarten” willen we de kennismaking van jongeren met sportverenigingen bevorderen.

Een goed verenigingsleven en veilige uitgaansmogelijkheden binden de jeugd aan het dorp.

We willen jongeren binden, boeien en betrekken. We geven ze een stem bij de ontwikkeling van activiteiten of projecten die hen rechtstreeks aangaan.

De PvdA wil betaalbare huisvesting voor jongeren realiseren.

Ruimte voor welzijn

Een multifunctioneel centrum is van groot belang. Hierin is ruimte voor een jongerencentrum, voor uiteenlopende optredens en bijeenkomsten, voor vergaderingen, recreatie, theater, horeca en bibliotheek. Het centrum vormt het centrale punt waaruit welzijnsactiviteiten in Oud-Beijerland in andere locaties, zoals brede scholen of bestaande accommodaties, worden gecoördineerd.

Goed Wonen in Oud-Beijerland

In nieuwbouwplannen en op inbreidingslocaties realiseren we een goede mix van woningen. Voor jong en oud, voor alle inkomensgroepen. Oud-Beijerland realiseert goedkope koop- en huurwoningen.

De PvdA wil een experiment “Huur op Maat” realiseren om de sociale woningbouw te bevorderen. Dit moet mogelijk maken dat mensen die een duurdere woning kunnen betalen, hetzij verhuizen, hetzij de werkelijke prijs gaan betalen.

We voeren een inkomensafhankelijke starterslening in, waarmee nieuwkomers op de woningmarkt tegen gunstige voorwaarden in staat worden gesteld makkelijker aan een hypotheek te komen.

De PvdA zet zich in voor realisatie van zorgwoningen, een woonzorgcomplex in het centrum en bijzondere woonvormen.

Nieuwe woningen worden energiezuinig en zoveel mogelijk levensloopbestendig gebouwd.

Over wonen zijn prestatieafspraken tussen gemeente en woningbouwvereniging gemaakt. Bij herziening hiervan vinden wij bovenstaande punten belangrijk.

Duurzaam Oud-Beijerland en duurzame Hoeksche Waard

We streven naar een energieneutrale Hoeksche Waard in 2020. Daarvoor worden de komende 4 jaar de eerste stappen gezet. De PvdA wil zich inzetten voor een betere benutting van klimaatvriendelijke energiebronnen.

De A4-Zuid past niet in een Nationaal Landschap. Als deze door hogere overheden toch wordt afgedwongen, willen we hem niet kunnen zien, ruiken en horen.

Samenleving intensief en tijdig betrekken

De PvdA vindt dat de gemeente intensief moet samenwerken met bewoners, bedrijven, instellingen, verenigingen en woningbouwcorporaties. Mensen worden écht betrokken, krijgen een stem voordat besluitvorming in kannen en kruiken is.

Verkiezingsprogramma Partij van de Arbeid

Gemeente Strijen

De Partij van de Arbeid in Strijen heeft vijf speerpunten voor de komende vier jaar. Een meer uitgewerkt programma vindt u in het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid Hoeksche Waard.

Veel mogelijkheden om centrum aantrekkelijker te maken

Het Centrumplan voor Strijen moet het centrum aantrekkelijker maken. Dat kan door het mogelijk te maken dat een discounter zich er kan vestigen. Er moet voldoende parkeerruimte worden gecreëerd op de oude schoollocatie Striene en achter Boompjesstraat, locatie Dam. In de Boompjesstraat, Molenstraat en Oranjestraat moet eenrichtingverkeer worden ingevoerd om van de Boompjesstraat een ideale winkelstraat te maken en de Kaai een aantrekkelijke terrasfunctie te geven. De PvdA in Strijen wil de realisatie van een horecaplein stimuleren.

Snel een plan voor de kop van de Julianabuurt

De Julianabuurt behoeft een snelle renovatie. De PvdA beijvert zich voor het snel maken van een plan daarvoor. Tevens moeten er in Strijen dringend betaalbare huurwoningen komen voor jongeren en starters. Strijen blijft leefbaar als wij alle leeftijdsgroepen aan het dorp binden. Het tegengaan van vergrijzing en leegloop draagt bij aan het op pijl houden van het voorzieningen niveau. Er zijn dus ook seniorenwoningen nodig voor doorstroom evenals aangepaste woningen voor ouderen.

Subsidie voor te dure maaltijdverstrekking

De WMO moet ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen in de samenleving en geeft gemeenten veel vrijheid om dat mogelijk te maken. In dat kader pleit de PvdA voor een tegemoetkoming in de kosten van de maaltijdvertrekking. De verdubbeling van de prijs voor maaltijden brengt mensen in moeilijkheden doordat zij die niet kunnen betalen. Een inkomens afhankelijke subsidie kan helpen. Ook pleit de PvdA voor het stimuleren van het gebruik van de bijzondere bijstand.

Jeugd- en jongerenwerk kan stukken beter

Het jongerenwerk in Strijen staat onder zware druk. Bestuurlijk moet het beter worden geborgd en er moeten meer uren beschikbaar komen voor het ambulante jongerenwerk. Er is een nieuw jongerencentrum nodig waar meer groepen jongeren zich thuis voelen. Zinnvolle bezigheden en een eigen plaats dringen het misbruik van alcohol en drugs en het vandalisme terug. Elke wijk moet voldoende speelruimte hebben; voetbal-, basketbal-, korfbalveldje, hangplek en het lidmaatschap van sportverenigingen moet worden gestimuleerd.

Betrokken en verantwoordelijke inwoners

De Partij van de Arbeid vindt dat de gemeente moet bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen, maar vindt ook dat de gemeente dit niet alleen kan. Betrokken inwoners maken de dorpen. Wij verwachten dat iedere inwoner van Binnenmaas meehelpt om de gemeente sterker en socialer te maken. Dat betekent concreet dat wij willen dat de overheid strenger en meer consequent optreedt tegen ongewenst gedrag, dat de gemeente hulp biedt aan wie dat echt nodig heeft.